

The Prevalence of Academic Sexual Abuse Based on Resnik's Conjecture: The Case of the USA and the UK

Resnik'in Varsayımından Hareket ile Akademik Cinsel İstismarın Yaygınlığı: ABD ve İngiltere Örneđi

Hakan YAĞCI ⁽¹⁾

Cited/Atf: Yağcı, H. (2022). Resnik'in Varsayımından Hareket ile Akademik Cinsel İstismarın Yaygınlığı: ABD ve İngiltere Örneđi, *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 181-189.

ABSTRACT

The aim of this study is to make an evaluation on the visibility of sexual abuse in the academic field. This research is a compilation type research. In this study, in which a compilation of academic sexual abuse studies conducted in the USA, England and Turkey will be presented, the current situation is discussed chronologically. Based on Resnik's book, the causes and consequences of sexual abuse in the academic field were also examined within the scope of this study. Abuse in education and work is a situation that has negative consequences, as is assumed. Sexual abuse, which causes inefficiency, decreased belonging and life satisfaction in the field of work, causes dropout, gender discrimination and a decrease in the quality of education when seen in the academic field. America and England are countries with different cultural dimensions. The selection of these countries as examples is to determine the prevalence of sexual abuse independent of culture. As stated in the conclusion of the study, academic sexual abuse of women is highly visible in all sample countries. It has been determined that academic sexual abuse is significantly related to gender discrimination and authoritarian organizational climate. At the end of the research, suggestions will be made for experts and people who are likely to be exposed, and it is expected to contribute to policy makers in coping with sexual abuse

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, akademik alandaki cinsel istismarın görünürlüğü üzerine bir değerlendirme yapmaktır. Bu araştırma derleme tipi bir araştırmadır. Amerika ve İngiltere'de yapılmış olan akademik cinsel istismar çalışmalarının bir derlemesinin sunulacağı bu araştırmada, mevcut durum kronolojik olarak ele alınmıştır. Resnik'in kitabından hareket ile akademik alandaki cinsel istismarın nedenleri ve sonuçları da bu çalışma kapsamında irdelenmiştir. Eğitim ve çalışma alanında görülen istismar varsayıldığı gibi olumsuz sonuçları olan bir durumdur. Çalışma alanında verimsizliğe aidiyetin ve yaşam doyumunun azalmasına neden olan cinsel istismar, akademik alanda görüldüğünde ise okul terkine, cinsiyet ayrımcılığına ve eğitimde kalitenin düşmesine neden olabilmektedir. Amerika ve İngiltere farklı kültürel boyutlara sahip ülkelerdir. Bu ülkelerin örnek olarak seçilmesi ise kültürden bağımsız bir cinsel istismar yaygınlığını belirlemek amacıyla. Ayrıca Resnik'in varsayımından hareket ile belirlenmiştir. Araştırmanın sonuç kısmında da belirtildiği gibi örnek ülkelerin hepsinde kadınlara yönelik akademik cinsel istismar çok yüksek oranda görünür haldedir. Akademik cinsel istismarın cinsiyet, ayrımcılık ve otoriter örgüt iklimi ile önemli derecede ilişkili olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonunda uzman ve maruz kalması muhtemel kişilere yönelik öneriler getirileceği gibi politika yapıcılara cinsel istismar ile baş etme noktasında katkı sağlanması beklenmektedir.

ARTICLE HISTORY

Received :25.01.2022
Accepted :08.04.2022
Published :30.09.2022

KEYWORDS

sexual abuse, academic sexual abuse, sexual harassment

MAKALE TARİHİ

Geliř :25.01.2022
Kabul :08.04.2022
Yayımlama :30.09.2022

ANAHTAR KELİMELER

cinsel istismar, akademik cinsel istismar, cinsel taciz

¹ Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yoksulluk Çalışmaları Doktora Öğrencisi, 100/2000 Doktora Bursiyeri, hakanyagcist@gmail.com, 0000-0003-4629-4748

GİRİŞ

Kültür ve toplumların tamamında farklı değerlendirme ölçütlerine sahip olsa da genellikle etik dışı veya suç olarak kabul edilebilen cinsel taciz, kişinin rızası dışında cinsel bir eyleme hedef olması durumudur.

Taciz kelimesi, Arapça kökenli bir kelime olup TDK tarafından “Huzursuz ve rahatsız etme, nüfus edici davranma” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2021). Sosyalleşme davranışı ile beraber ortaya çıkan ve dezavantajlı durumlardan biri olarak gösterilen taciz, bir grup insanın ortak amacı olarak izlendiğinde düşmanca alanlar yaratma potansiyeli vardır. Bu düşmanca alanlar ise rekabet ve sermaye eksenli iktisadi benimsemiş ülkelerde sıklıkla çalışma alanında görülen durumlardır. Zedeleyici veya yaralayıcı olarak nitelendirilen bu alanlar günümüz çalışma literatüründe örgüt iklimi ile ilişkilendirilmektedir (Durgun, 2006). Belirli bir amaç veya görev uğruna bir araya gelen insanlara “örgüt” denir iken bu insanların birlikte olmalarından doğan sosyal etkiye “örgüt iklimi” denmektedir (Güçlü, 2003). Çalışma yaşamı açısından cinsel istismar olgusu çalışmanın niteliğini belirlediği kadar iş görenin psikolojik ve fizyolojik durumunu da etkileyebilmektedir. Örgüt, norm oluşturma ve uyma davranışlarının sıkça görülebileceği bir alan olması nedeni ile bu iki kavram açısından da negatif etkinin sürekli takip edilmesi gerekmektedir (Karcioğlu, 2001).

Cinsel tacizin tanımı çalışma alanına göre farklılık göstermektedir. Cinsel tacizin en çok kabul edilen yasal tanımı Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu (EİFK, 1980) tarafından yapılmıştır. İstenmeyen cinsel tutumlar, cinsel talepler ve cinsel içerikli sözlü veya fiziksel davranışlar cinsel istismar veya taciz davranışları olarak sınıflandırılır. Bir kişinin istihdamının veya kabulünün bir şartı veya koşulu olarak sunulması genellikle davranışların reddedilmesine veya iş performansının düşmesine neden olabilmektedir (Mimaroğlu ve Özgen, 2008).

Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu (EİFK) tarafından sözlü, sözlü olmayan veya fiziksel olarak olası taciz senaryolarının bir listesi oluşturulmuştur. Bu listede sözlü taciz örnekleri, cinsel içerikli şakalar, sorular ve hatta sesler yer almıştır. Sözlü olmayan tacizler için ise pornografik materyallere veya uygunsuz hareketlere maruz kalma olarak göstermiştir. EİFK'ya göre bu davranışların taciz örnekleri olarak gösterilmesinin nedeni cinsel bağlamda olmalarından değil maruz kalan tarafından 'istenmeyen' nitelikte olmalarından ileri gelmektedir (EİFK, 1980). Davranışın hoş karşılanmadığı ve dolayısıyla taciz olarak tanımlanıp tanımlanmadığı, bireyin bunu nasıl değerlendirdiğine bağlıdır. Fiziksel ve psikolojik olarak yaygın şekilde iki türü olduğu kabul edilen taciz olayının hedefi Dünya genelinde yaygın şekilde kadınlardır (Çakır, 2008).

Resnik, Bilim Etiğine Giriş kitabında “*Sexual harassment in employment and education is also legal in the United States and other countries*” şeklinde cinsel istismarı iş ve akademi alanı için tanımlanmıştır (Resnik, 2005, s.110). Bu araştırmanın amacı; Resnik'in bu varsayımının doğruluğunu, nedenlerini ve sonuçlarını açıklamaya çalışmaktır. Bu amaç doğrultusunda Amerika ve İngiltere'nin mevcut durumu analiz edilecektir.

Bu araştırmanın önemi ise eğitim ve çalışma alanındaki cinsel istismarın bozucu etkisinden ileri gelmektedir. Eğitim veya çalışma alanı hem birey hem de toplum için çok önemli bir muhteviyata sahiptir. Bu iki alanın tarihi aynı olay ve ihtiyaçlar ile ortaya çıkmıştır. Uzmanlaşma; kalkınma ve gelişme gibi kavramların olumlu şekilde işlenmesi, sağlıklı ve etik bir eğitim ve çalışma koşulları ile mümkündür. Bu nedenle tüm toplumun yararı, eğitim ve çalışma ilişkilerinde benimsenen hak temelli insan haklarına bağlı yaklaşım ile sağlanabilir.

Bu çalışma sayesinde var olan olumsuz durumlar belirlenerek uzman ve politika yapıcılara önerilerde bulunulacaktır. Ayrıca bu araştırmanın, taciz davranışının toplumsal algıda ve ülkeler açısından değerlendirilmesinde de makro bir bakış açısı sağlaması beklenmektedir. Bu araştırmanın varsayımları ise;

- Bu çalışma Resnik'in akademide cinsel istismar ve tacizin yaygın olduğu varsayımını kabul etmektedir.

- Bu çalışmada cinsel istismar ile ilgili yapılan araştırmaların sonuçları derlenmiştir. Bu nedenle bu çalışmaların sonuçları ölçüsünde varsayımlara sahiptir.
- Çalışma kapsamında derlenen araştırma sonuçlarından hareket ile örnek ülkelerin durumları genellenmektedir.

şeklindedir. Araştırmanın sınırlılıkları ise;

- Araştırma, derlenen araştırmaların sonuçları ile sınırlıdır.
- Bu çalışma ikincil kaynak niteliğinde türev bilgiyi içermektedir. Bu nedenle orijinal kaynakların incelenmesi önemlidir.
- Bu araştırma 2021 yılı itibari ile var olan durumu betimlemektedir.

1. AKADEMİK CİNSEL İSTİSMAR; BİRLEŞİK DEVLETLER VE BİRLEŞİK KRALLIK

1.1 Birleşik Devletler Yüksek Eğitim Sisteminde Cinsel İstismar

21. yy. ile beraber cinsel istismar konusu hem internetin yaygınlaşması hem de eğitim ve çalışma alanının kalabalıklaşması ile sıklıkla gündem olur hale gelmiştir. Ekim 2017 yılında başlayan "MeToo" hareketi ise bu durumun veya ihtiyacın toplumsal olarak dışavurumudur. Birleşik devletler içerisinde yapılan araştırma göstermektedir ki akademi cinsel istismarın yaygın şekilde izlendiği bir alandır. Kadınların erkeklere göre neredeyse iki kat daha fazla cinsel istismara maruz kaldığı ise aynı araştırma kapsamında belirlenmiştir (Pololi ve ark., 2020).

Çoğu sektörden farklı olarak daha yaygın şekilde akademide görülen cinsel taciz ve istismar, hiyerarşinin keskin şekilde var olduğu ve erkek egemenliğinin baskın şekilde örgüt kültürüne yansıdığı bir alan olan Amerikan akademisinde yer bulmaktadır (Raj ve ark., 2020). Akademide yer bulmak için kabul, kaçınma, rol yapma ve görmezden gelme gibi davranışların genç akademisyenlere dikte edildiği bu mecrada umutsuzca bağımlı, yetersiz ve etik açıdan sorunlu eğitimcilerin yetişmesi beklendik bir sonuçtur. Bu sonuçtan hareket ile kendini doğuran olumsuz bir akademik yapı ile beraber negatif örgüt kültürü yayılmış ve yayılmaya devam etmektedir (Carr ve ark., 2000).

İstenmeyen sözlerin duyulmasından zoraki cinsel birlikteliğe kadar bir aralığı tanımlayan cinsel istismar olgusu, etik dışı ve insan hakkı ihlali olarak kabul edilmelidir. Bu aralıkta bakılması gerekir ise Amerika Birleşik Devletleri'nde Birleşik Krallık'tan farklı olarak eğitimde cinsel taciz düzeyi ortaokul ve lise düzeyine kadar inmiştir. Önemli bir not olarak bu düzeyde yetişkinlikler için aranan "rıza şartı" aranmaz (Dzau ve Johnson, 2018). Bu durumun nedeni ise iki taraf arasındaki güç farklılığından kaynaklanmaktadır. Cinsel istismarın tanımı, güçlüden güçsüze doğru olması durumunu gerektirmektedir. Hofstede açısından kabul edilen güç mesafesi kavramı ile mesafe farklılığının fazla olduğu çalışma alanlarında cinsel istismarın fazla görüldüğü söylenebilir (Paludi ve ark., 2003).

Birleşik Devletler kapsamında 2006 yılında yapılan araştırmaya göre; cinsel istimara uğramış kadın öğrencilerin %68'inin psikolojik olarak zarar gördüğü ve büyük oranda eğitim yaşamlarının negatif etkilendiği tespit edilmiştir (Paludi ve ark., 2006). Aynı araştırmada cinsel istismarın olası psikolojik görünümü ile ilgili derlenen bulgulara göre;

- Akademik gelişimi sekteye uğrattığı,
- Uykuyu zorlaştırdığı,
- İştahsızlığa neden olduğu,
- Derse katılımı azalttığı ve okuldan uzaklaşmaya neden olduğu

görülmektedir. 2018'de Ulusal Bilimler (NAS) danışma raporunda, cinsel tacizin akademik alanda yaygın olduğunu tespit etmiştir. Üniversite öğrencileri arasında yapılan araştırma; cinsel tacize maruz kalan kişilerin sadece %7'sinin resmi bir kuruma bildirimde bulunduğunu belirtmiştir. Maruz kalan kişiler içerisindeki kadınların istismarı bildirmeme nedeni ise önemli veya büyük görmemektен ileri gelmektedir. Ayrıca aynı araştırmanın sonucuna göre iki kişiden biri cinsel tacize uğradığını belirtmiştir (NAS, 2018).

1.2. Birleşik Krallık Yüksek Eğitim Sisteminde Cinsel İstismar

Birleşik Krallık'ta eğitim alanındaki cinsel istismarın tarihi çok eskilere dayanıyor olsa da yaygınlıkla kabul gören bir durum haline gelmesi 20. yy. in ilk yarısı ile beraberdir. Akademik mecrada normalleşen cinsel taciz vakalarının, kadınları bir meta olarak varsayıp cinsel taciz davranışlarını ise görmezden gelmeye meyilli olduğu bildirilmektedir. Üniversitelerdeki bu olumsuz tutumların tamamen normalleşmesi ise birçok kitap ve medya alanında cinsel tacizin yer bulması ile kanıtlanmıştır (Bağilhole ve Woodward, 1995). Dönemin kampüs roman ve gazetelerinde bu tip davranışlar meşrulaştırılarak bahsedilmekte ve görmezden gelinmektedir. Üniversite yönetiminin ise bu konuda hiçbir yaptırım ve düzenleme yapmayarak davranışın yaygınlaşması ve yayılmasına neden olduğu söylenebilir (Thomas, 2004).

Artan feminist tepkiler ile birlikte 20. yy. ikinci yarısı ile beraber cinsel istismarın olumsuz görünümü artmıştır. Artan bu görünüm ile beraber gerçekleştirilen bu sınırlı düzenlemeler, eşit eğitim alma hakkı ile ilgili gerekleri belirli ölçüde sağlıyor olsa da tam ve eksiksiz bir geri dönüş sağlayamamıştır (Lee, 1998). Kadın kurtuluş hareketi olarak bilinen bu dönemki aksiyonların karşı olduğu cinsiyet önyargılarından, akademi bugün dahil hiçbir zaman tamamen kurtulamamıştır. Hem yapılan araştırmaların değeri hakkında önyargılarda hem idari akademik görevlerde hem de akademiye girişte bu görünmez "cam tavan" etkisinin günümüzde hala devam ettiği söylenebilir (McCarry ve Jones, 2021).

Cinsel istismarın bugün akademik ortamda daha saklı ve gizli bir hale geldiğini varsayan bir görüş vardır. Bu görüşe göre; 20. yy. da Birleşik Krallık'ta yaşananlardan farklı olarak meşru zeminini yitirmiş olsa da belirsizlikler arasında grileşerek cinsel istismarın varlığı hiçleştirilmektedir (Jenner ve ark., 2019). Tehlikeli olan ise bu hiçleştirme politikasının egemen olan tarafından uygulanmasından ileri gelmesidir. Kimi zaman münferit olaylar ile patlak veren akademideki cinsel taciz olayları anlık durumu ortaya seriyor olsa da hasır altı gerçeklerin değişiminde hiçbir rol oynamıyordur (Sigal ve ark., 2005).

2010 yılında Birleşik Krallık öğrenci birliği tarafından yüksek eğitim düzeyinde gerçekleştirilen araştırmada 3.833 cinsel istismar vakası bildirilmiştir. Bu vakaların %97'lik kısmında bir yaptırım veya yasal geri dönüş sağlanmamıştır. Bu çözümsüzlük sonrasında ise 2014 yılı ile beraber artan kamusal beklentiler akademide cinsel istismar ile ilgili yasal bir düzenlemeyi zorunlu hale getirmiştir. 2014 ile 2016 yılları arasında oyalayıcı politika önerileri ile birlikte 2016 yılı ile oluşturulan yüksek öğrenim resmi raporlarında "akademideki cinsel istismar" durumunun gözardı edilemeyecek seviyeye ulaştığını belirterek yüksek öğretim içerisinde her dört kadından en az birinin eğitim alanında sözlü veya fiziksel şekilde cinsel tacize uğradığını belirtmiştir (Jackson ve Sundaram, 2020). Varolan bu olumsuz durum eğitilmiş olan kadın bireylerin akademide tutunmalarını zorlaştırmakla birlikte ilerleme sağlamalarını imkansız hale getirmiştir. Bu duruma önleyici bir politika olarak ileri sürülen "*Cinsel İstismara Sıfır Tolerans*" kampanyası konunun bilinirliğini artmış olsa da cinsel istismarı önleme noktasındaki etkisi soru işareti olarak kabul edilmiştir. Bu önlemlerin sistematik şekilde sorunu ele almaması ve sorunun giderilmesi noktasında somut tespit ve teşhislerden uzak kalınması nedeni ile pozitif sonuçların elde edilmediği sonucuna varılmıştır (Joseph, 2015). Akademideki cinsel istismarın ortadan kaldırılması için STK ve feminist aktivistler tarafından önerilen maddeler şunlardır;

- Normların oluşturulması,
- Örgüt iklimi,
- Liderlerin rolü,

- Değerlerin oluşturulması,
- Cezalandırma protokolleri.

Yasal ve kurumsal olarak düzenlemelerin hızlanmasına neden olan vaka "Sussex olayı"dır. Sussex Üniversitesi'nde görevli bir öğretim elemanının beraber yaşadığı öğrencisini darp etmesi ile ortaya çıkan "akademik cinsel istismar" olayları toplumsal infial yaratmıştır. Gazete ve süreli yazılı basında kadınların akademide çok savunmasız durumda olduklarına vurgu yapan yazılar kaleme alınmıştır (Dogar, 2021).

Bu yoğunlaşma sonrasında ulusal öğrenci birliğinin 2018 yılında yaptığı ikinci araştırmanın sonuçları; ilk araştırmadan bu yana cinsel istismar oranlarında anlamlı bir değişiklik olmadığı yönündedir. Sonuçlara göre, Birleşik Krallık'taki araştırmaya katılan mezun ve öğrencilerin 2/3 cinsel istismara maruz kalmıştır. Kadınlarda bu oran 1/2 şeklinde tespit edilmiştir. Aynı araştırmanın sonuçlarında, lisansüstü düzeyde öğrencilerin cinsel istismara uğrama oranlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar ile beraber yapılan ilk uygulama cinsel istismar olarak sayılacak davranış ve durumların belirlenmesidir (Bull, 2021). Danışma Uzlaştırma ve Tahkim Servisi, cinsel istismarın çizgilerini belirlemiş ve belirginleşmiştir. Sadece akademi ve öğretim alanında değil çalışma alanında da kullanılacak şekilde tanımlamalara gidilmiştir. Bugün için bilinen ve yaygınlıkla kabul gören cinsel istismar edici davranışlara şunlar da eklenmiştir; (Akt., Bull ve ark., 2021).

- Birinin görünümü hakkında istenmeyen müstehcen yorumlar,
- Cinsel yönelim veya pratikler hakkında sorular,
- Rahatsız edici yazılı veya sözlü cinsel içerikli şakalar,
- Cinsel içerikli görüntülere maruz bırakılması,
- Taciz içeren e-postalar.

Bugün için cinsel istismar olarak kabul gören bu davranışları dönemin ve kurumun ruhu ile düşünerek ele almak gerekir. Yukarıda belirtilen davranışlar sıklıkla rastlanan ancak göz ardı edilen cinsel istismar ediciler olarak araştırmalarca belirlenmiştir. İstenmeyen cinsel içerikli yorum duymak, istismar edici bir davranış olarak kabul görüyor olsa da yaygınlıkla görülen hatta gündelik hayatta kadınların başına gelen bir durumdur (Lu ve ark., 2020) ancak bu durumun insidansı onun doğruluğu ya da olumluluğu ile doğru orantılı olduğu manasına gelmemektedir. Bu nedenle istismar edici davranışlara maruz kalmanın kabul edilebilirlik alanının dışına itilmesi ancak davranışın toplumsal olarak olumsuz damgalanması ile mümkündür. Bu toplumsal damgalama, toplumun sağlıklı gelişimi için önemli bir savunma mekanizmasıdır (Pina ve ark., 2009). Savunulması gereken durumun belirlenmesi ise önemli bir parametre olarak araştırmacıların önünde bir problem cümlesi olarak durmaktadır. Cinsel istismarın yaygınca yaşandığı bu ve benzer örgütlerde, bu olumsuz olaya direkt olarak maruz kalmayanları ne ölçüde etkilediği sorusu cevaplanması gereken bir sorudur.

1.3. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu kısmında cinsel istismar ve cinsel taciz ile ilgili yapılmış araştırmalar derlenecektir. Bu bölüm ile beraber akademik çalışma alanında cinsel istismar ile anılan ilişkili kavramlara da bir göz atma imkanı sağlanacaktır.

Pololi ve ark., tarafından 2020 yılında Birleşik Devletler’de gerçekleştirilen akademide cinsel istismar araştırmasına göre; asistan doktorlar sıklıkla cinsel taciz ve türlerine maruz kalmaktadır. Yapılan araştırmanın sonuçları; 1708 asistan arasından %10’unun 2 yıl içinde cinsel istismara uğradığını belirtmiştir. Bu asistanların hangi programlara mensup olduklarına dair gerçekleştirilen analiz sonuçları ise farklılık göstermektedir. Ameliyathane hizmetlerinde çalışan asistanların en fazla, pediatri asistanlarının ise en düşük cinsel taciz uğrama sıklığına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın nedeni ise ayrılan örgüt ve grup kültürünün içsel yapısından ileri gelmektedir. Farklı güç mesafesi ve içsel dinamiklere sahip asistanlık programlarında daha farklı şekilde cinsel istismar oranı görülmesi normaldir. Daha hak temelli bir çalışma ortamına sahip olan ve olması gereken pediatriye durum bu neden ile böyledir. Ayrıca araştırmanın sonuçları cinsel tacizin kadın asistanların üzerindeki olumsuz etkileri ve profesyonel işgücü kaybını doğrulamıştır (Pololi ve ark., 2020).

Bir diğer akademik tıpta cinsiyete dayalı ayrımcılık ve cinsel taciz ile ilgili 2000 yılında gerçekleştirilen araştırma; cinsel taciz ve cinsiyet ayrımcılığının yaygınlıkla görüldüğünü ortaya koymaktadır. E-posta yolu ile gerçekleştirilen bu araştırma, Birleşik Devletler’de rastgele seçilmiş 24 tıp fakültesindeki 3332 tam zamanlı öğretim üyesinden oluşmaktadır (Carr ve ark., 2000). Araştırma, kadınların erkeklere göre iki buçuk kat fazla ayrımcılığa uğradığını tespit etmiştir. Kadınların tecrübe ettiği bu ayrımcılığın, daha düşük kariyer memnuniyetine ve çalışma verimliliğine yol açtığı bildirilmiştir. Kadın katılımcıları analize dahil ederek yapılan hesaplamalara göre; kadın öğretim üyelerinin yarısının cinsel tacizi deneyimlediği belirtilmiştir. Ayrıca kariyer tatmini, mesleki güven, cinsel tacizden etkilenme ve kariyer gelişimi konularında cinsel tacize maruz kalmış kadın öğretim üyelerinin görece marjinal şekilde düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Carr ve ark., 2000).

Şahbudak ve Öztürk tarafından 2015 yılında gerçekleştirilen “Cumhuriyet Üniversitesi akademisyenlerinin psikolojik taciz/şiddet açısından değerlendirilmesini” isimli araştırmada; kariyer gelişiminin olumsuz etkilendiği saptanmıştır. Katılımcılar değişkenlere (cinsiyet, medeni durum, yaş, çalışılan alan ve unvan) göre gruplara ayrılarak gerçekleştirilen bu araştırma, katılımcıların görece psikolojik tacize uğrama sıklıkları ortalamanın altında olduğu tespit edilmiştir. Ancak 30 yaş altındaki genç akademisyenler ve araştırma görevlilerin istatistiksel anlamlı şekilde daha fazla psikolojik şiddetin mağduru oldukları tespit edilmiştir (Şahbudak ve Öztürk, 2015)

Arar ve ark., (2018) tarafından gerçekleştirilen “Akademide çalışan kişilerin işyeri sapma davranışlarının belirlenmesi” isimli araştırmada 16 işyeri sapma davranışı, bir kamu üniversitesinde idari görevi bulunan üç akademik personel ile görüşülerek analiz edilmiştir. Bu sapma davranışlarından en zarar vericisi olarak cinsel istismar davranışı olduğu sonucuna varılmıştır.

Kartuna ve Gök tarafından gerçekleştirilen psikolojik taciz metaanaliz araştırmasında; EBSCO ve ULAKBİM veri tabanlarında yer alan 1992-2012 yılları arasındaki veriler taranmış ve sonuç olarak psikolojik tacizin yükseköğretimde karşılaşılan önemli bir sorun olduğu ortaya koyulmuştur.

Son olarak boylamsal bir yöntemle Birleşik Devletler’de 2020 yılında gerçekleştirilen akademik cinsel taciz araştırması, tıp fakültesinde cinsel tacizin kadınlar arasında akademik ilerleme ve üretkenlik üzerindeki boylamsal etkilerini analiz etmektedir. 1273 kadın katılımcının yer aldığı araştırmada, en az kadınların yarısının cinsel tacize uğradığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucu olarak kadınların daha savunmasız olabileceği varsayımına ulaşılmıştır. (Raj ve ark., 2020).

2. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Birleşik Krallık’daki yüksek öğretim sistemi özerk bir yapı ile inşa edilmiştir. Bu nedenle Birleşik Krallık’daki üniversiteler sorumluluk alanlarında bağlayıcı kurallar koyabilir. Yüksek kamu yararı amacı ile kurulmuş büyük bütçeli kurumlar olan üniversiteler hem mikro hem de makro açıdan ülkede önemli bir niteliğe sahiptir. Bu ve benzeri örgüt kimliği ve kültürüne sahip alanlarda cinsel taciz ile istismarın yaygınlaşması olumlu sonuçları azaltırken olumsuz iklimin

yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Yukarıda Birleşik Krallık'ta varolan durum değerlendirilmiş kronolojik bir sıra ile açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır. Halihazırda yüksek öğretimde cinsel istismar yaygın olarak görülebilen ancak kabul edilebilir bir davranış değildir. Gerçekleştirilen çaba ve uğraş dezavantajlı kişilere sadece bunu kazandırabilmiştir. Rektörler, eğitim ve öğretim elemanları, öğrenciler ile sürecin diğer paydaşları, üniversitelerin güvenli alan olarak ilan edilerek cinsel taciz ve istismardan arındırılması fikrinde hem fikirdir fakat iyimser bir tahmine göre her yıl yaklaşık 50.000 öğrenci Birleşik Krallık'ta yükseköğretimde cinsel şiddet ve istismara maruz kalmaktadır. Bu çelişkiyi anlamak "cinsel istismarın yok sayılması" olgusunu anlamak ile ilişkilidir. İstismar konusunda sıklıkla karşılaşılan bu davranışın yok sayılmaması gerektiği iyice vurgulanmalı, akademik görünürlüğü vaka oranı ile aynı düzeyde artırılmalıdır. Cinsel istismar veya cinsel taciz tek başına var olan bir olgu değildir. İlişkili kavramlara bakıldığında bile güç mesafesi, örgüt iklimi, kültürel yapı, ayrımcılık ve otoriterleşmenin cinsel taciz davranışının yaygınlığı ile ilişkili olduğu söylenebilir. Aşağıda halihazırda yükseköğretimde cinsel istismarın bitirilememesinde veya azaltılamamasında rolü olduğu düşünülen durum ve olaylar belirtilmiştir;

- Bürokratik engeller,
- Üye ve yöneticilerin motivasyonsuzluğu,
- Üniversitelerde sorumluluk görmeme politikası,
- Üniversitelerin etkili olmayan politikaları,
- Cinsel taciz ve istismarın araştırılmak istenmemesi,
- Rehber ve eğitilmiş uzmanların/ liderlerin yetişmemesi,
- Münferit örnekler üzerinden yaptırım uygulama.

Amerika Birleşik Devletleri'nde cinsel istismarın daha erken eğitim dönemlerinde sıklıkla görülmesi sebebiyle önleyici hizmetlere ehemmiyet verilmelidir. Okul, öğrenci, veli ve öğretmenin beraberce içerisinde bulunduğu kurullar kurularak cinsel istismar vakaları bilgilendirici olması sebebiyle işlenmelidir. Üstü örtülen, işlenmeyen cinsel istismar vakalarında istismarcının olumsuz durum ve tutumları tekrar etmesi beklendiği bir durumdur. Okulun bilgiyi yeniden üretmesi ve işlemesi gibi örgüt kültürü içerisinde yaşanacak olumsuz durumları örgüt üyelerine tek tek öğretmek hazırlıklı olunması sağlamalıdır. Bu konuda yaşanması muhtemel herhangi bir olumsuzluk durumunda izlenmesi gereken prosedürün paydaşlar tarafından bilinmesi büyük önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, Resnik'in Bilim Etiğine Giriş kitabındaki "*Sexual harassment in employment and education is also legal in the United States and other countries*" varsayımı mevcut durumda araştırmaların referansı ile doğrulanmıştır.

2.1. Öneriler

- Ayrımcılık politikaların ve acil eylem planının geliştirilmesi
- Aktif şikayet sisteminin kurulması
- Cinsel istismar vakaları için soruşturma taslağının belirlenmesi
- Akademik kurumlarda cinsel istismar ile ilgili sorumlu kişi veya birimin belirlenmesi
- İstismarcı için cezai düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Arar, T., Öneren, M., Karaoğlan, S., & Arar, E. S. (2018, Nisan). Akademide işyeri sapma davranışlarının ahp ile belirlenmesi. *1 st International Congress of Political, Economic and Financial Analysis*, Aydın.
- Bagilhole, B., & Woodward, H. (1995). An occupational hazard warning: Academic life can seriously damage your health. An investigation of sexual harassment of women academics in a UK university. *British Journal of Sociology of Education*, 16(1), 37-51.
- Bull, A. (2022). Catalysts and rationales for reporting staff sexual misconduct to UK higher education institutions. *Journal of Gender-Based Violence*, 6(1), 45-60.
- Bull, A., Calvert-Lee, G., & Page, T. (2021). Discrimination in the complaints process: introducing the sector guidance to address staff sexual misconduct in UK higher education. *Perspectives: Policy and Practice in Higher Education*, 25(2), 72-77.
- Carr, P. L., Ash, A. S., Friedman, R. H., Szalacha, L., Barnett, R. C., Palepu, A., & Moskowitz, M. M. (2000). Faculty perceptions of gender discrimination and sexual harassment in academic medicine. *Annals of internal medicine*, 132(11), 889-896.
- Çakır, Ö. (2008). Türkiye'de kadının çalışma yaşamından dışlanması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(31), 25-47.
- Dogar, A. A. (2021). Perception, Prevalence and Awareness of Sexual Harassment among University Students in Abbottabad. *Psychology and Education Journal*, 58(1), 1182-1195.
- Duun, S. (2006). Örgüt kültürü ve örgütsel iletişim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 112-132.
- Dzau, V. J., & Johnson, P. A. (2018). Ending sexual harassment in academic medicine. *The New England journal of medicine*, 379(17), 1589-1591.
- Güçlü, N. (2003). Örgüt kültürü. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 61-85.
- Jackson, C., & Sundaram, V. (2020). *Lad Culture in Higher Education: Sexism, Sexual Harassment and Violence*. London:Routledge.
- Jenner, S., Djermeister, P., Prügl, J., Kurmeyer, C., & Oertelt-Prigione, S. (2019). Prevalence of sexual harassment in academic medicine. *JAMA internal medicine*, 179(1), 108-111.
- Joseph, J. (2015). Sexual harassment in tertiary institutions: a comparative perspective. *Temida*, 18(2), 125-144.
- Karatuna, I., & Gök, S. (2012). *Yükseköğretimde psikolojik taciz konulu araştırmalar üzerine bir inceleme*. Uluslararası İşyerinde Psikolojik Taciz Kongresi Bildiri Kitabı. İzmir: Bilimler Yayınları
- Karcioğlu, F. (2001). Örgüt kültürü ve örgüt iklimi ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(2). 265-283
- Lee, D. (1998). Sexual harassment in PhD supervision. *Gender and Education*, 10(3), 299-312.
- Lu, D. W., Lall, M. D., Mitzman, J., Heron, S., Pierce, A., Hartman, N. D., ... & Strout, T. D. (2020). #MeToo in EM: a multicenter survey of academic emergency medicine faculty on their experiences with gender discrimination and sexual harassment. *Western Journal of Emergency Medicine*, 21(2), 252-289.
- McCarry, M., & Jones, C. (2021). The equality paradox: sexual harassment and gender inequality in a UK university. *Journal of Gender Studies*, 1(13). 125-162
- Mimaroğlu, A. G. H., & Özgen, H. (2008). Örgütlerde Güç Eşitsizlikleri ve Cinsel Taciz. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 321-334.
- Johnson, P., A., Widnall, S., E., & Benya, F., F. (2018). *Sexual harassment of women: climate, culture, and consequences in academic sciences, engineering, and medicine*. Washington: National Academies
- Paludi, M. A., Paludi, M., & Paludi, C. A. (Eds.). (2003). *Academic and workplace sexual harassment: A handbook of cultural, social science, management, and legal perspectives*. London:Greenwood Publishing Group.

- Paludi, M., Nydegger, R., DeSouza, E., Nydegger, L., & Dicker, K. A. (2006). International perspectives on sexual harassment of college students: the sounds of silence. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1087(1), 103-120.
- Pina, A., Gannon, T. A., & Saunders, B. (2009). An overview of the literature on sexual harassment: Perpetrator, theory, and treatment issues. *Aggression and violent behavior*, 14(2), 126-138.
- Pololi, L. H., Brennan, R. T., Civian, J. T., Shea, S., Brennan-Wydra, E., & Evans, A. T. (2020). Us, too. Sexual harassment within academic medicine in the United States. *The American journal of medicine*, 133(2), 245-248.
- Raj, A., Freund, K. M., McDonald, J. M., & Carr, P. L. (2020). Effects of sexual harassment on advancement of women in academic medicine: a multi-institutional longitudinal study. *EClinicalMedicine*, 12(20), 100-298.
- Sigal, J., Gibbs, M. S., Goodrich, C., Rashid, T., Anjum, A., Hsu, D., ... & Pan, W. K. (2005). Cross-cultural reactions to academic sexual harassment: Effects of individualist vs. collectivist culture and gender of participants. *Sex Roles*, 52(3), 201-215.
- Şahbudak, E., & Öztürk, M. (2015) İş yerinde psikolojik taciz: cumhuriyet üniversitesinde çalışan akademisyenler üzerine bir çalışma *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(15) 146-160
- Thomas, A. M. (2004). Politics, policies and practice: assessing the impact of sexual harassment policies in UK universities. *British journal of sociology of education*, 25(2), 143-160.
- Türk Dil Kurumu, (2021). Taciz (Erişim tarihi: 11.12.2021) www.tdk.gov.tr